

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld.

- 1 Bij de tekst(en) met vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen scorepunten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 2 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het antwoordmodel) niet meegeteld.
- 3 De schrijfofdracht wordt als een enkele vraag beschouwd. Algemene regel 6 is derhalve niet van toepassing op de schrijfofdracht.
- 4 Voor het beoordelen van de schrijfofdracht geldt het volgende:
  - 4.1 Er kunnen meerdere (soorten) fouten in een zin worden gemaakt, die alle apart aangerekend worden.
  - 4.2 Meerdere spelfouten in één woord worden één keer aangerekend.
  - 4.3 Spelfouten in dezelfde, identieke woorden worden één keer aangerekend (werkwoordspelling uitgezonderd).
  - 4.4 Spelfouten in een woord en in afleidingen of samenstellingen van dat foutief gespelde woord worden één keer aangerekend.
  - 4.5 Spelfouten bij de vervoeging van werkwoorden worden alle apart aangerekend.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Zonder stress geen succes

---

1 maximumscore 1

de volgende twee elementen:

- 1 (belang van herstel na stressmomenten)
- 4 (positieve kanten van stress)

Opmerkingen

- *De kandidaat moet beide juiste nummers geven voor toekenning van het scorepunt.*
- *Als de kandidaat de tekst uitschrijft die hoort bij de juiste nummers, dan geldt dit ook als een correct antwoord.*

2 B

3 C

4 D

5 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat de volgende twee factoren:

- 1 het idee succesvol te moeten zijn
- 2 het idee altijd bereikbaar te moeten zijn

Opmerkingen

- *Als de kandidaat voorbeelden noemt (zoals doorzetten, deadline, boodschappen, sporten, mail checken), dan is het antwoord onjuist.*
- *Als de kandidaat bij 1 en 2 niet 'het idee' of een synoniem hiervan (zoals 'de gedachte'/'de overtuiging'/'het gevoel') noemt, dan is het antwoord onjuist.*

6 maximumscore 1

“Dat vergt alsnog mentale arbeid. En spanning verhoogt ook nog eens je stressniveau.” (regels 101-104)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

7 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 D

9 A

10 D

Tekst 2 Dag dialect

---

11 C

12 maximumscore 1

	Kruis de drie juiste manieren aan.
de aanleiding voor het schrijven van de tekst te noemen.	
een samenvatting van de tekst te geven.	
een voorbeeld bij het onderwerp van de tekst te noemen.	X
een waarschuwing bij het onderwerp te geven.	
het centrale probleem van de tekst te benoemen.	X
de centrale vraag van de tekst te stellen.	X

Opmerking

De drie juiste manieren moeten zijn aangekruist voor toekenning van het scorepunt.

13 maximumscore 1

“Dreigt het Nederlands in een eenheidsworst te veranderen?”
(regels 33-34)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

14 B

15 A

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

1: dialectsprekers woorden van een lijst laten uitspreken en die vergelijken met ouder geluidsmateriaal	1
2: taalgebruik van jonge vrouwen en oude mannen onderzoeken	1

Opmerking

Als de kandidaat in totaal meer dan 35 woorden gebruikt, een scorepunt in mindering brengen op de behaalde score.

17 B

18 maximumscore 1

“Dat is ironisch: het op taalgebied zo machtige Holland dreigt zijn eigen streektalen kwijt te raken.” (regels 118-121)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

19 D

20 D

21 C

Tekst 3 Voor de wereldverbeteraars

---

22 A

23 B

24 B

Tekst 4 Toetsen verdrijven onze pen

25 maximumscore 1

	Kruis de twee juiste manieren aan.
de conclusie van de schrijver van de tekst te geven.	
de geschiedenis van het schrift te schetsen.	X
een samenvatting van de tekst te geven.	
het onderwerp van de tekst te benoemen.	X
voorbeelden bij het onderwerp te noemen.	

Opmerking

De twee juiste antwoorden moeten zijn aangekruist voor toekenning van het scorepunt.

26 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
omdat (het stoppen van leren schrijven ervoor zorgt dat) studenten (dan) slechter uit het hoofd leren en begrijpen

Opmerking

Als de kandidaat meer dan 20 woorden gebruikt, het scorepunt niet toekennen.

27 maximumscore 1

Een van de volgende zinnen:

- “Dit omdat ze gedwongen worden zich er beter in te verdiepen, om het met hun eigen woorden te zeggen.” (regels 39-42)
- “Het is niet het schrijven op zich dat ons helpt dingen te onthouden, maar meer het feit dat je je meer en langer concentreert op dat wat we uit het hoofd willen leren.” (regels 52-56)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, het scorepunt niet toekennen.

28 D

29 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord bevat de volgende vijf elementen:

- 1 (Typen is) sneller.
- 2 (Typen is) completer.
- 3 (Een getypte tekst is) makkelijker te lezen.
- 4 (Een getypte tekst is) simpeler om te zoeken.
- 5 (Typen is) efficiënt voor mensen met leerproblemen en dyslexie.

indien vijf elementen goed	2
indien vier of drie elementen goed	1
indien twee of minder elementen goed	0

Opmerking

Als de kandidaat per nummer meerdere voordelen opschrijft, dan wordt alleen het eerstgenoemde antwoord beoordeeld.

31 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord bevat de volgende elementen:

Mensen met dyslexie schrijven vrijer en presteren beter als zij typen, omdat

- er een automatisch patroon ontstaat, en/waardoor ze niet na hoeven te denken over spellen 1
- en omdat zij (bij typen) spellingscontrole kunnen gebruiken 1

Opmerkingen

- *Als de kandidaat meer dan 30 woorden gebruikt, 1 scorepunt in mindering brengen op de behaalde score.*
- *Bij het eerste element moet 'niet na hoeven te denken over spellen' genoemd worden.*

32 C

33 C

34 A

35 A

Schrijfoopdracht

36 maximumscore 13

Als de kandidaat de opdracht helemaal niet heeft uitgewerkt, geen scorepunten toekennen.

36.1 maximumscore 6

Aftrek inhoud

De score is 6 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

- de aanleiding voor het artikel: veel leerlingen vinden dat er te veel geschreven moet worden tijdens een toetsweek / discussie in de klas over toetsen met de hand schrijven of digitaal beantwoorden 1
- kandidaat stelt zich voor als lid van de leerlingenraad 1
- beschrijving van de klachten van de leerlingen (minimaal twee) 1
- inhoud van de discussie in de klas 1
- inhoud van het gesprek met de mentor 1
- mening kandidaat over manier waarop toetsen afgenomen moeten worden (digitaal of op papier) 1
- passend argument 1 voor mening kandidaat 1
- passend argument 2 voor mening kandidaat 1
- oproep aan leerlingen om probleem in mentorklas te bespreken 1
- voorstel kandidaat voor idee om dit mogelijk te maken 1
- wat kandidaat hoopt te bereiken met artikel 1

36.2 maximumscore 5

Aftrek taalgebruik

De score is 5 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

- één of twee formuleringsfouten (onvolledige zinnen, onjuiste woordkeuze, onjuiste verwijzingen, onjuiste zinsbouw) 1
- drie of vier formuleringsfouten 2
- vijf of meer formuleringsfouten 3
- één of twee spelfouten (fouten in de spelling van werkwoordsvormen, overige spelfouten, inclusief ten onrechte opgenomen of weggelaten hoofdletters) 1
- drie of vier spelfouten 2
- vijf of meer spelfouten 3
- twee of meer interpunctiefouten 1

Let op: Om taalgebruik te kunnen beoordelen, moet de uitwerking van de kandidaat een minimum aantal woorden bevatten. Als de uitwerking van de kandidaat uit minder dan 100 woorden bestaat, géén scorepunten voor taalgebruik toekennen.

36.3 maximumscore 2 Aftrek presentatie/conventies

De score is 2 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

• passende titel	1
• vermelding voor- en achternaam en klas onder artikel	1
• alinea-indeling	1
• samenhang	1
• logische volgorde	1
• passend taalgebruik	1

Opmerkingen

- *Als de kandidaat gebruikmaakt van conventies die niet passen bij de tekstsoort 1 scorepunt aftrekken.*
- *Als in de uitwerking van de kandidaat de witregel na de titel en/of na de afsluiting van het artikel ontbreekt, geen scorepunten aftrekken.*

NB In het programma Wolf vermeldt u de scores van de kandidaat op elk van de drie afzonderlijke beoordelingscriteria.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 11 juli.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	naar een artikel van Evy van der Sanden, NRC, 2 januari 2019
tekst 2	naar een artikel van Frank Beijen, Quest, februari 2019
tekst 3	naar een advertentie in Trouw, januari 2020
tekst 4	naar een artikel in Metro, 28 januari 2020